

Rajamäen aurinkovoima-alueen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan annetut lausunnot

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtävillä 10.2.-7.3.2025

Yhteenveto 12.3.2025

Verkojulkinen

Sisällys

1	Ylä-Savon ympäristölautakunta 20.2.2025	2
2	Tekninen jaosto 20.2.2025	2
3	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) 24.2.2025	3
4	Iisalmen ikäihmisten neuvosto 24.2.2025	3
5	Sonkajärven Vesi Oy 24.2.2025	3
6	Iisalmen Vesi -liikelaitos 27.2.2025	4
7	Pohjois-Savon liitto 28.2.2025	4
8	Savon Voima Verkko Oy 4.3.2025	5
9	Iisalmen Yrittäjät ry 4.3.2025	6
10	Fingrid Oy 4.3.2025	6
11	Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys 6.3.2025	10
12	Pohjois-Savon ELY-keskus 6.3.2025	11
13	Maaseutuhallinnon yhteislautakunta 6.3.2025	14
14	Kuopion kulttuurihistoriallinen museo 7.3.2025	15
15	Pohjois-Savon pelastuslaitos 7.3.2025	16
16	Suomen metsäkeskus 7.3.2025	16

1 Ylä-Savon ympäristölautakunta 20.2.2025

Ympäristöjohtajan päätösehdotus

Lausuntonaan Ylä-Savon ympäristölautakunta esittää seuraavaa:

Aurinkovoiman tuotantoalueen päästöt ovat vähäisiä. Aurinkovoiman tuotto ei aiheuta melu-, värinä- tai ilmanlaatuhaittoja. Rakennelmien mataluudesta johtuen vaikutus kaukomaisemaan on myös vähäinen. Tuotantoalueen läheisyydessä asuville maisemamuutos on kuitenkin merkittävä, koska tuotantoaluetta suunnitellaan lähelle asutusta. Hankkeen suunnittelussa tulisi tarkoin harkita, onko tuotantoalueen sijoittaminen tulvariskialueelle välttämätöntä. Tuotantoalue tulee rajata siten, että se ei vaaranna arvokkaita luontokohteita.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ei käy ilmi, kuinka tuotantoalueen maaperää ja kasvillisuutta käsitellään. Käsittelytavalla on merkitystä vesienkäsittelyn ja muiden ympäristövaikutusten kannalta. Onko tarkoituksena käyttää katemateriaaleja, jotka estävät kasvillisuuden syntymisen ja veden imeytymisen tuotantoalueella, käytetäänkö kasvillisuuden torjumiseen herbisidejä vai käsitelläänkö kasvillisuutta mekaanisesti. Suositeltavinta olisi, että tuotantoalueella olisi niittykasvillisuus, joka hyödyttäisi alueen pölyttäjähönteisiä.

Päätös

Ympäristöjohtajan päätösehdotus hyväksyttiin.

2 Tekninen jaosto 20.2.2025

Rakennustarkastajan päätösehdotus

Teknisellä jaostolla ei ole huomautettavaa Rajamäen aurinkovoima-alueen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

Päätös

Hyväksyttiin.

3 Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) 24.2.2025

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) ei anna lausuntoa asiassa.

4 Iisalmen ikäihmisten neuvosto 24.2.2025

Ikäihmisten neuvoston kokouksessa 4.2.2025 päätettiin lausunnosta seuraavaa: Kaupunginhallitukselta on tullut lausuntopyyntö Ikäihmisten neuvostolle Rajamäen aurinkovoimala-alueen osayleiskaavasta 3.2., jolloin se välitettiin tutustuttavaksi neuvoston jäsenille ennen kokousta. Koska ikäihmisten neuvostolla ei ole kokousta ennen lausunnon jättämisen määräaikaa, päätetään kokouksessa käydyn keskustelun pohjalta, ettei ikäihmisten neuvosto ei jätä asiasta lausuntoa.

5 Sonkajärven Vesi Oy 24.2.2025

Sonkajärven Vesi Oy hallituksen kokous 21.2.2025:

Suunnittelulla kaava-alueella sijaitsee Sonkajärven ja Iisalmen välisen siirtolinjan tasaus-allas. Tasausaltaalle johtava Suomen yksityistie sijaitsee suunnitellulla alueella.

Esitys:

Hallitus antaa lausunnon, jossa otetaan kantaa tasausaltaan turvallisuuteen.

Päätös:

Sonkajärven Vesi Oy pyytää ottamaan arviontisuunnitelmassa huomioon, että suunnitellulla alueella sijaitsee Sonkajärven Vesi Oy:n ja Iisalmen vesilaitoksen siirtoviemärin tasausallas. Suunnittelussa tulee varmistua, että aurinkopaneelit eivät aiheuta häiriötä radioliikenteelle. Tasausaltaan valvonta tapahtuu radiosignaaleilla. Lisäksi alueen läpi kulkee Suomen yksityistie. Tien käyttö- ja ylläpitomaksuista tulee tehdä selvitys. Sonkajärven Vesi Oy pyytää ottamaan huomioon myös lievealuehaittahäiriön. Alueella liikkuvien ihmisten ja ajoneuvojen määrä kasvaa. Tasausaltaan tontti tulee aidata hanketoimijan taholta.

6 Iisalmen Vesi -liikelaitos 27.2.2025

Vesilaitoksen johtajan päätösehdotus

Iisalmen Vesi- liikelaitoksen johtokunta lausuu seuraavasti: Rajamäen aurinkovoima-alueen osayleiskaava on myönteinen hanke uusiutuvan energian edistämiseksi, mutta on ensiarvoisen tärkeää varmistaa, että Iisalmen Veden johdot ja niiden suojaetäisyydet otetaan asianmukaisesti huomioon suunnittelussa ja toteutuksessa.

Päätös

Keskustelun kuluessa vesilaitoksen johtaja täydensi päätösehdotusta seuraavasti:

Iisalmen Vesi -liikelaitoksen johtokunta lausuu seuraavasti: Rajamäen aurinkovoima-alueen osayleiskaava on myönteinen hanke uusiutuvan energian edistämiseksi, mutta on ensiarvoisen tärkeää varmistaa, että Iisalmen Veden johdot, laitteet ja rakennelmat ja niiden suojaetäisyydet otetaan asianmukaisesti huomioon suunnittelussa ja toteutuksessa.

Hyväksyttiin vesilaitoksen johtajan täydennetty päätösehdotus.

7 Pohjois-Savon liitto 28.2.2025

Rajamäen osayleiskaavassa suunnitellaan aurinkovoimahanketta 145 hehtaarin alueelle Iisalmen keskustasta noin 4 km koilliseen. Sähkönsiirto toteutettaisiin maakaapelilla tai ilmajohdolla läheiselle Peltomäen sähköasemalle. Tavoitteena on edistää Iisalmen ilmastosuunnitelmaa ja Suomen kansallisia ilmastotavoitteita tuottamalla uusiutuvaa energiaa. Arvioitu sähköntuotanto on noin 110 GWh vuodessa. Tämä energiamäärä vastaisi keskimäärin 22 000 omakotitalon vuotuista sähkönkulutusta.

Maakuntakaavan mukaisesti suunnittelualueen poikki on osoitettu ohjeellinen uusi noin 10 km pituinen 2x110 kV voimajohtoyhteys. *Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.* Voimajohtoyhteys on tarkoitus rakentaa nykyisen Iisalmi-Tervakorpi 110 kV sähkönsiirtolinjan rinnalle yhteispylväisiin.

Voimajohtoalueen leveys tulee kasvamaan 10 metriä, kun nykyinen voimajohto tulee aikanaan poistumaan. Voimassa olevassa maakuntakaavassa alueelle on osoitettu kehittämisperiaatemerkinä maakunnallisesti merkittävä kiertotalouden kehittämisalue, Peltomäki. Sen sisälle on osoitettu teollisuus- ja varastokohde, jolle

saa sijoittaa vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen, t/kem 21.804 Peltomäki. Merkinällä osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät kemianteollisuuden alueet. *Suunnittelumääräys: Alueen käytön ja sen lähiympäristön suunnittelussa tulee huomioida vaarallisten kemikaalien käytöstä ja varastoinnista aiheutuvat ympäristöriskit. Seveso III-kohteiden voimassa olevat suojaetäisyydet on tarkistettava.*

Suunnittelualueen läheisyydessä on moottorikelkkareitin yhteystarpeena osoitettu ohjeellinen olemassa oleva tai suunniteltu moottorikeikkailun runkoreitti. *Suunnittelumääräys: Reitin yksityiskohtaisempi suunnittelu tulee tehdä yhteistyössä eri kuntien sekä maanomistajien kanssa.*

Pohjois-Savon liitossa on laadittu aurinkovoimapotentiaalia kartoittava selvitys (FCG 2023). Selvityksessä Rajamäen alueelle on osittain tunnistettu teknistaloudellisesti toteuttamiskelpoista aurinkovoimapotentiaalia.

Pohjois-Savon liitto toteaa lausuntonaan, että Rajamäen aurinkovoimahanke tukee Peltomäen kiertotalousalueen tavoitteita edistämällä uusiutuvaa energiaa, parantamalla alueellista energiaomavaraisuutta ja vahvistamalla alueen profiilia kestäväen kehityksen keskuksena. Pohjois-Savon liitolla ei ole maakuntakaavoituksen näkökulmasta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta huomautettavaa.

8 Savon Voima Verkko Oyj 4.3.2025

Tämä tuulivoimahanke ei ole liittymässä Savon Voima Verkon suurjännitteiseen jakeluverkkoon. Hankkeen mahdollinen liityntäpiste on Fingridin sähköverkossa.

Kaava-alueella sekä sen läheisyydessä sijaitsee Savon Voima Verkko Oy:n (SVV) jakeluverkkoa sekä suurjännitteistä jakeluverkkoa, jotka tulee ottaa huomioon hankkeen edetessä.

Alueella sijaitsee 20 kV ja 0,4 kV maakaapeleita rakenteineen. Kaapeleiden päälle eikä 1,5 metriä lähemmäs kaapeleita saa sijoittaa rakennelmia.

8 metriä lähemmäs puistomuuntamoita ei saa sijoittaa rakennelmia.

Puistomuuntamoilla, jakokaapeilla ja pylväillä voi sijaita maadoituksia, jotka voivat vaikuttaa rakenteiden sijoitteluun.

Mikäli alue aidataan, on sähköverkon kunnossapidon sekä käytön takia mahdollistettava esteetön pääsy sähköverkon kaikille rakenteille.

Alueen reunalla sijaitsee Savon Voima Verkko Oy:n 110 kV voimajohto Iisalmi-Pitkälähti. Kyseisen johdon johtoalueen leveys on 26 m (13 m + 13 m). Aurinkopuistoon liittyviä rakennelmia ei saa sijoittaa 13 m lähemmäksi ko. Johtojen keskilinjaa. Voimajohtopylväiden maadoitusten sijainti on selvitettävä jo suunnitteluvaiheessa ja aurinkopuistoa suunniteltaessa on varmistettava etäisyysvaatimukset eri maadoitusjärjestelmien välillä.

Sähköverkon pylväiden pylväsalat ulottuvat 3 m etäisyydelle pylväistä sekä haruksista. Pylväsala on suoja-alue, jolla ei saa liikkua koneilla eikä alalla saa suorittaa kaivua tai läjitystä. Suoja-alueelle ei saa myöskään sijoittaa rakennelmia.

Ennen töiden aloittamista on työn toteuttajan pyydettävä verkkoyhtiöltä erillinen lausunto, josta selviää mm. vaadittavat työskentelyetäisyydet sähköjakeluverkosta ja etäisyysvaatimukset eri maadoitusjärjestelmien välillä. Tarvittavat dokumentit, ml. uuden voimajohdon vaarajänniteselvitys, tulee hyväksyttää SVV:llä ennen rakennushankkeen aloittamista.

9 Iisalmen Yrittäjät ry 4.3.2025

Aurinkovoimaosayleiskaavassa ei ole yrittäjien näkökulmasta katsoen huomautettavaa.

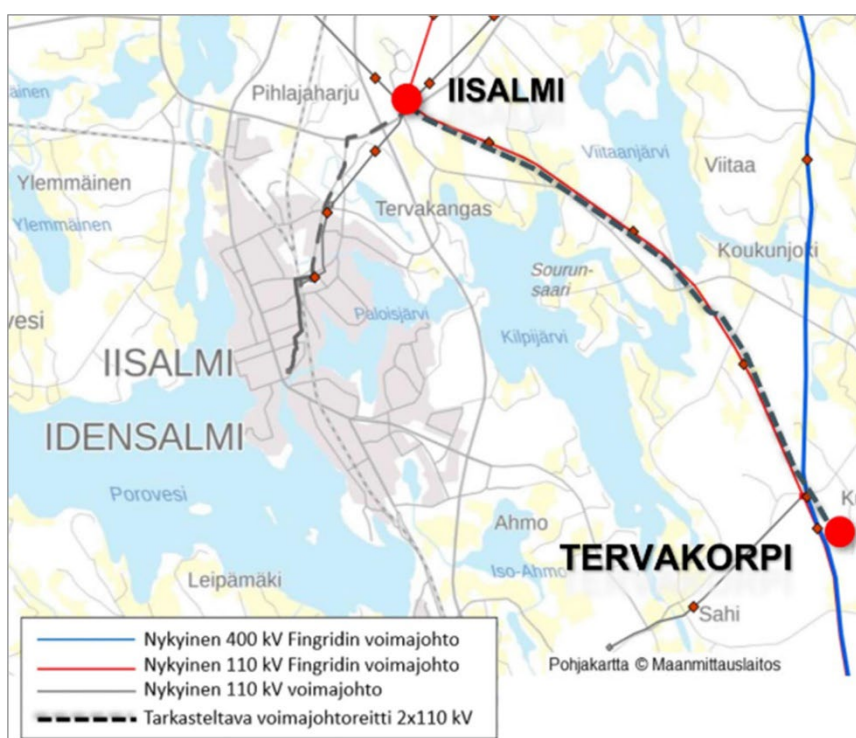
10 Fingrid Oyj 4.3.2025

Fingrid Oyj on valtakunnallinen kantaverkkoyhtiö, joka vastaa Suomen sähköjärjestelmän toimivuudesta sähkömarkkinalain perusteella sille myönnetyn sähköverkkoluvan ehtojen mukaisesti. Yhtiön on hoidettava sähkömarkkinalain edellyttämät velvoitteet pitkäjänteisesti siten, että kantaverkko on käyttövarma ja siirtokyvyltään riittävä. Kantaverkkoyhtiöllä on sähkömarkkinalaissa määritelty verkon kehittämis- ja liittämisvelvollisuus. Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää verkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat ja sähköntuotantolaitokset toiminta-alueellaan.

Kantaverkkoliittyntöjen tulee täyttää tekniset vaatimukset, jotka on esitetty Fingridin yleisissä liittymisehdoissa (YLE). Liittymisehtoja noudattamalla varmistetaan järjestelmien tekninen yhteensopivuus. Niissä myös määritellään sopimuspuolten liittyntää koskevat oikeudet ja velvollisuudet. Yleisten liittymisehtojen lisäksi voimalaitosten tulee täyttää Fingridin järjestelmätekniset vaatimukset (VJV). Asiakas huolehtii omaan sähköverkkoon suoraan tai välillisesti liittyvien osapuolien kanssa siitä, että myös niiden sähköverkot ja niihin liittyvät laitteistot täyttävät kantaverkkoa koskevat liittymisehdot ja järjestelmätekniset vaatimukset. Kustakin liittynnästä sovitaan erillisellä liittymissopimuksella tapauskohtaisesti.

Fingrid Oyj suunnittelee Rajamäen hankealueelle sijoittuvaa uutta 2x110 kilovoltin voimajohtoa välille Iisalmi-Tervakorpi (kuva 1). Voimajohtohankkeen vaikutuksista on laadittu vuoden 2022 aikana ympäristöselvitys ja vuonna 2023 päivitys ympäristöselvitykseen. katso:

<https://www.fingrid.fi/kantaverkko/rakentaminen/hankkeet/iisalmi-tervakorpi>.

Kuva 1 Fingridin Iisalmi-Tervakorpi voimajohtohanke kartalla.

Voimajohtoalueella tai sen läheisyydessä tapahtuva toiminta ei saa olla ristiriidassa ympäristön sähköturvallisuuden kanssa eikä se saa aiheuttaa vaaraa voimajohdon käytölle ja kunnossa pysymiselle. Voimajohtoalueelle ei voida sijoittaa rakennuksia

tai rakennelmia ilman erityistä lupaa. Em. rakenteet tai laitteet eivät pääsääntöisesti saa olla yli kaksi metriä korkeita. Rakennusrajoitusalue koskee maanpäällisiä ja maanalaisia rakennuksia. Fingrid määrittelee etäisyys- ja suojausvaatimukset tapauskohtaisesti vaarajännitearvioiden perusteella.

Alueen suunnittelussa pitää turvata mahdollisuudet voimajohtojen käyttöön ja kehittämiseen. Se tarkoittaa sitä, että voimajohtojen ympäristöä ei ole järkevää suunnitella liian tiiviiksi ympäröimällä niitä uusilla rakenteilla ja rakentamisella. Vaikka alueen suunnittelussa olisi tarpeen ottaa huomioon laajempi tilavaraus voimajohtojen kehittämiseen, tuomme taustaksi esille tekniset minimivaatimukset aurinkovoimaloiden sijoitukseen. Niistä ilmenee mm. se, että aurinkovoimalat tulee sijoittaa johtoauekan ulkopuolelle (katso infolaatikko).

Mitä pitää ottaa huomioon aurinkovoimaloiden sijoituksessa?

Viat kantaverkossa saattavat johtaa laajoihin suurhäiriöihin, joiden seuraukset ovat arvaamattomat. Tämän vuoksi käyttövarmuus sähkönsiirrossa on yhteiskunnan kannalta elintärkeä. Kantaverkon käyttövarmuuden ja kunnossapitotoiminnan varmistamiseksi aurinkovoimaloiden sijoittamisessa kantaverkkoon kuuluvien voimajohtojen ympäristöön on otettava huomioon muun muassa seuraavaa:

- voimajohdon kunnossapito ja tarkastukset edellyttävät esteetöntä kulkua johtoauekalla jalan sekä ajoneuvoilla ja työkoneilla
- johtoauekalle on asennettu voimajohdon maadoitusjohtimia, joita ei tule vahingoittaa ja joiden kunnossapito ei saa estyä
- voimajohdon maadoituspotentiaali saattaa aiheuttaa erityisiä suojaustarpeita alueelle sijoitettaville sähköjärjestelmille
- johtoauekalle sijoittuvat toiminnot eivät saa estää tai hankaloittaa voimajohtorakenteiden, kuten pylväiden, harusten tai johtimien, uusimista tai kunnossapitoa
- voimajohdon ukkosjohtimiin kertyvä lumi tai jää sekä huurrekuormien pudotukset saattavat aiheuttaa vaaraa johtoauekalla oleville rakenteille
- voimajohtoalueen kasvuston käsittely, kuten johtoauekan raivaus ja reunavyöhykepuiden käsittely, on voitava toteuttaa ilman, että johtoalueelle sijoitettu rakenne on rajoittava tai vaarantava tekijä

- johtoaukealle sijoittuvien rakenteiden korkeutta on rajoitettu vaihtosähköilmajohtoja koskevissa standardeissa ja määräyksissä
- mahdolliset uudet voimajohdot on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti sijoitettava ensisijaisesti olemassa olevien voimajohtojen paikalle tai vierelle, joten voimajohtojen ympäristöön voi kohdistua tämän mukaisia jatkosuunnittelutarpeita.

Edellä mainitusta syistä aurinkovoimalat on sijoitettava kantaverkon voimajohtojen johtoaukeiden ulkopuolelle. Aurinkovoimalan sijoittamisessa on huomioitava tarvittaessa voimajohdon rakennusrajoitusalue sekä maadoituspotentiaalista aiheutuva vaarajännitealue. Ennen johtoalueella tai sen läheisyydessä tapahtuvan työskentelyn aloittamista on ehdottomasti pyydettävä työskentelyohjeet voimajohdon omistajalta.

Aurinkovoimalan omistaja on vastuussa kaikista niistä vahingoista, joita voimajohdolle tai sähkön siirrolle saattaa aiheutua aurinkovoimalan rakentamisen tai sen käytön seurauksena. Mikäli voimajohdon rakennemuutosten tai johtohankkeiden takia tarvitsemme johtoalueen kokonaan käyttöömmä, on aurinkovoimalan sijoittumisesta johtoalueelle sovittava voimajohdon omistajan kanssa uudelleen. Mahdollinen aurinkovoimalan siirtäminen tapahtuu sen omistajan kustannuksella.

Tässä lausunnossa ei voida ottaa kantaa tarkemmin rakentamiseen tai teknisiin ratkaisuihin. Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnot.

Tämä lausunto koskee vain Fingridin voimajohtoja.

Voimajohdon rajoituksia maankäytölle käsitellään Fingridin julkaisemassa oppaassa Ohje voimajohtojen huomioon ottamiseen yleis- ja asemakaavoituksessa sekä maakäytön suunnittelussa, joka on ladattavissa Fingridin Internet-sivuilta <https://www.fingrid.fi/ohjeita-kaavoittajalle>.

11 Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys

6.3.2025

Satunnaiset lintuhavainnot maastokäyntien yhteydessä eivät riitä arvioimaan alueen linnuston esiintyvyyttä ja merkitystä. Tämä on erityisen tärkeää, sillä kaavoitusalueen vieressä sijaitsee maakunnallisesti merkittävä linnustoalue (Maali). Lisäksi kaava-alueelle muodostuu tulva-aikoina lampareita, joita kahlaajat käyttävät levähdys- ja tankkauspaikkoina muuton aikana.

Mikäli hankkeella ei ole resursseja toteuttaa kattavaa lintukartoitusta, Lintuyhdistys Kuikan Tiira-havaintotietokanta sisältää runsaasti havaintoja sekä kaavoitusalueelta että sen läheisyydestä. Näitä tietoja tulisi hyödyntää linnustovaikutusten arvioinnissa.

Alueella on myös tarpeen toteuttaa lepakkoselvitys. Barrén ym. (2023) tutkimuksen mukaan aurinkopaneelien rakentaminen heikentää lepakoiden saalistusympäristön laatua. Lisäksi Tinsleyn ym. (2023) tutkimuksessa havaittiin, että lepakoiden aktiivisuus oli aurinkopuistoissa alhaisempaa verrattuna avoimiin ja reunaympäristöihin.

Päiväperhoskartoitus on niin ikään suositeltava. Aurinkovoimaloiden mahdollisia kielteisiä vaikutuksia ovat elinympäristöjen häviäminen, mikroilmaston muutokset ja kasvillisuuden hallinta. Mikäli hanke etenee, tulee pölyttäjät ottaa huomioon esimerkiksi tukemalla ekosysteemipalveluita. Tämä voidaan toteuttaa jättämällä voimaloiden ympärille luonnontilaisia alueita tai kylvämällä perhosia hyödyttäviä kasveja.

On olennaista selvittää, miten aurinkovoimala vaikuttaa alueen lajistoon. Myös vaikutukset pölyttäjiin ja maaperän ekosysteemeihin tulee arvioida. Ennen hankkeen etenemistä edellytämme tarkkaa selvitystä muuttolintujen reiteistä ja pesimälinnustosta. Lisäksi on arvioitava linnuston sopeutumismahdollisuudet aurinkovoimalaan, esimerkiksi ruovikkoalueiden säilyttämisen tai suojakaistojen jättämisen keinoin. Hankkeen suunnittelussa tulee myös määritellä keinot, joilla rakentamisen ja huoltotoimien linnustolle aiheutuvia haittoja voidaan minimoida.

Hankealueella sijaitsee pölyttäjiille, nisäkkäille ja linnuille tärkeitä elinympäristöjä, joiden kohtalo jää suunnitelmassa epäselväksi. Suunnitelmaan tulee lisätä

konkreettiset luontokompensaatiotoimet, kuten pölyttäjäystävälliset kasvustot aurinkopaneelien alle tai reunavyöhykkeiden säilyttäminen luonnontilaisina. Lisäksi on tarkennettava, kuinka laajoja alueita joudutaan raivaamaan ja millä toimenpiteillä biodiversiteetin hävikkiä voidaan minimoida.

Lopuksi on varmistettava, että alueen ekologiset yhteydet säilyvät. Esimerkiksi aitaaminen voi estää nisäkkäiden liikkumisen, joten sen vaikutukset on huomioitava suunnittelussa.

12 Pohjois-Savon ELY-keskus 6.3.2025

Osayleiskaavan tavoitteena on mahdollistaa aurinkovoimala, jonka pinta-ala on noin 145 hehtaaria. Alue on yksityisessä omistuksessa ja koostuu lähinnä peltoalueista sekä osin myös peltoalueita ympäröivistä metsäalueista. Kaava-alue rajautuu huomattavin osin maantiehen (Koukunjoentie). Asutusta on paikoin lähellä kaava- aluetta. Fingridin 110 kV Iisalmi-Alapitkä voimajohto kulkee suunnittelualueen poikki. Pohjoispuolella Sonkajärventien varrella sijaitsee sähköasema, johon tarvittava sähkönsiirto on tarkoitus toteuttaa maakaapelilla tai ilmajohdolla.

Liikenne

Suunnittelualueen palstojen maanteliittymät edellyttävät käyttötarkoituksen muutoksen hakemista (nykyinen käyttötarkoitus on maa- ja metsätalousliittymä). Alueen rakenteet, mukaan luettuna suoja-aidat, tulee sijoittaa maantien suoja- alueen ulkopuolelle (yli 20 metriä maantien keskilinjasta). Mikäli maakaapeleita sijoitetaan tiealueelle, tulee niille hakea sijoituslupa. Kaksi palstaa maantien pohjoispuolella (paneelit etelään päin) voivat mahdollisesti aiheuttaa maantien varren lähimpien paneelien osalta ajovalojen häikäisyä. Häikäisyvaikutus on tarpeellista selvittää.

Luontoarvot

Hankealueen eteläpuolella sijaitsee Luodelahden maakunnallisesti arvokas lintualue (MAALI). Tältä osin on syytä selvittää kevätmuuton aikainen vesi- ja kahlaajalintujen esiintyminen. Perustietoja useasta keväästä on mahdollista saada Lintuyhdistys Kuikalta. Muut maastoselvitykset, joiden yhteydessä on mainittu katsottavan myös linnustoa, eivät osu sopivasti kevätkauteen tai keskittyvät metsiin.

Pohjatietoihin perustuen on tarpeellista tehdä tarkastelu siitä, millainen riski alueella on lintujen törmäämisestä paneeleihin. Tältä kannalta olennainen on kevätmuuton aika, jolloin linnut saattavat erehtyä luulemaan paneelialuetta sulaksi vesialueeksi.

Vesistöt

Suunnittelualue sijoittuu Vuoksen vesienhoitoalueelle, Kilpijärvi-Hernejärven alueen (04.581) 3. jakovaiheen valuma-alueelle. Hankealueen vedet päätyvät Kilpijärveen, jonka ekologinen tila on Valtioneuvoston (2021) hyväksymässä vesienhoitosuunnitelmassa luokiteltu hyvään tilaan. Vesienhoitolain (1299/2004) mukaan vesienhoidon tavoitteena on saavuttaa pintavesien vähintään hyvä tila sekä POSELY/3203/2024 2/3estä vesimuodostumien tilan heikkeneminen. Suunnittelualue sijoittuu osittain tulvariskialueelle.

Suunnitelman mukaan suunnittelualue sijoittuu pelto- ja metsäalueille. Osa hankealue sijoittuu ojitusyhteisön (2744Sa1) alueelle eli hyötyalueelle osuvat kiinteistöt ovat ojitusyhteisön jäseniä jo tälläkin hetkellä. Yhteisöjen uomiin ei välttämättä kohdistu vaikutuksia, mikäli uomiin johdettavat vesimäärät eivät lisäänty. ELY-keskus muistuttaa, että ojitusyhteisön hyötyalueella tapahtuvat muutokset edellyttävät, että ojitusyhteisöä kuullaan. Mikäli kyseessä on ns. uinuva ojitusyhteisö, voi yhteisön aktivointi viedä oman aikansa, joten tämä on hyvä huomioida hankkeen etenemisaikataulussa. Vesioikeudellisen yhteisön osakkaana hanketoimija on velvollinen osallistumaan yhteisen ojituksen kustannuksiin, jos hankeaikana vesien virtaamisessa tapahtuu muutoksia, jotka vaikuttavat ojitusyhteisön ositteluun tai yhteisten ojien kunnostustarpeisiin.

Suunnittelualueen itäisen palstan pohjoisosan metsäalueelta tullaan poistamaan puustoa. Puuston haihduttavan vaikutuksen poistuessa pysyvästi myös valunta lisääntyy pysyvästi. Lisäksi puuston poisto voi lisätä typen ja fosforin huuhtoutumista alapuoliseen vesistöön. Valunnan lisääntyminen tulee huomioida vesiensuojelutoimissa sekä mahdollisten vaikutusten lisääntymisenä ojitusyhteisöjen uomissa.

Karttatarkastelun perusteella luodelahteen laskevassa ojauomassa on kova virtausnopeus, joten tämä on hyvä huomioida jatkosuunnittelussa. Luodelahdessa, suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä, sijaitsee maakunnallisesti (MAALI) tärkeä Luodelahden lintualue.

ELY-keskus pyytää toimittamaan hankkeen edetessä vesienhallintasuunnitelman, joka sisältää riittävällä tarkkuudella tarpeelliset kuivatus-, maanmuokkaus- ja ojitussuunnitelmat (ojaverkoston kunto, kaivettavat, täytettävät tai kunnostettavat ojat) sekä vesiensuojelusuunnitelman. Vesienhallintasuunnitelmaan sisällytetään arvio kuivatuksen, maanmuokkauksen ja ojituksen ympäristövaikutuksista. Suunnitelmaan sisällytetään kartta, josta ilmenee käyttöön otettavat vesiensuojelurakenteet ja niiden sijainnit. Vesienhallintasuunnitelma on hyödyllistä laatia riittävän aikaisessa suunnitteluvaiheessa ja sitä on päivitettävä tarpeen mukaan. Vesienhallintasuunnitelman tulee perustua parhaaseen käytettävissä olevaan tekniikkaan (BAT) ja menettelyihin (BEP). Vähäisestä suuremmista ojituksista tulee tehdä vesilain mukainen ojitusilmoitus ELY-keskukselle vähintään 60 vuorokautta ennen toimenpiteitä. Vesienhallintasuunnitelman ja ojitusilmoituksen perusteella ELYkeskus arvioi vesilain mukaisen luvantarpeen.

Ympäristövaikutusten arviointi

YVA-lakia (272/2017) sovelletaan lain 3 §:n nojalla hankkeisiin, joista todennäköisesti aiheutuu merkittäviä ympäristövaikutuksia. YVA-menettelyssä arvioitavat hankkeet on lueteltu YVA-lain liitteessä 1. YVA-lain liitteen 1 hankeluettelossa ei suoraan edellytetä aurinkovoimahankkeilta YVA-menettelyä. YVA-menettelyä on sovellettu aurinkovoimahankkeissa YVA-lain liitteen 1 kohdan 2f perusteella, jolloin kyse on ”yli 200 hehtaarin laajuisen, yhtenäiseksi katsottavan alueen metsä-, suo- tai kosteikkoluonnon pysyväisluonteinen muuttaminen toteuttamalla uudisojituksia tai POSELY/3203/2024 3/3 kuivattamalla ojittamattomia suo- ja kosteikkoalueita, poistamalla puusto pysyvästi tai uudistamalla alue Suomen luontaiseen lajistoon kuulumattomilla puulajeilla”. Lisäksi aurinkovoimahankkeen YVA-tarvetta voidaan tarkastella hankkeen sähkönsiirron toteuttamisen osalta. YVA-menettelyä sovelletaan sähkönsiirtolinjoihin, kun kyseessä on vähintään 220 kilovoltin maanpäälliset voimajohdot, joiden pituus on yli 15 km (YVA-lain liite 1 kohta 8b). Aurinkovoimahankkeilta voidaan myös edellyttää YVA-menettelyn soveltamista YVA-lain 3 § 2 mom:n nojalla yksittäistapauksissa. Kyseisistä hankkeista arvioidaan todennäköisesti aiheutuvan YVA-lain liitteen 1 hankkeisiin verrattavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hankkeesta vastaavan esittämästä aurinkovoima-hankkeesta ei muodostu sellaisia merkittäviä ympäristövaikutuksia, että hanke olisi rinnastettavissa YVA-lain hankeluettelon mukaisiin hankkeisiin.

ELYkeskus katsoo lisäksi, että esitetyllä hankkeella ei ole sellaisia sijaintiin, hankkeen ominaisuuksiin tai vaikutusten luonteeseen liittyviä erityispiirteitä, jotka muodostaisivat perusteen käynnistää YVA-lain mukaista yksittäistapausharkintaa (YVA-laki 3 § 2 mom. ja YVA-laki 13 §). Hankkeen vaikutukset voidaan riittävällä tavalla selvittää ja ottaa huomioon kaavoitusmenettelyn yhteydessä.

ELY-keskus kuitenkin muistuttaa, että hankkeesta vastaavan tulee hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa ottaa huomioon YVA-lain 31 §:n mukainen selvilläolovelvollisuus. Sen mukaan hankkeesta vastaavan on oltava riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää.

13 Maaseutuhallinnon yhteislautakunta

6.3.2025

Maaseutujohtajan päätösehdotus

Lausuntonaan maaseutuhallinnon yhteislautakunta esittää seuraavaa:

Aurinkovoiman hyödyntäminen on tärkeää ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi.

Voimalan sijoittumisessa tulee kuitenkin ottaa huomioon kulttuurimaisemaltaan ja tuotantopotentiaaliltaan parhaiden peltoalueiden säilyminen ruuantuotannossa.

Suunnittelualueen pellot ovat juuri tällaisia peltoalueita. Alue on hyvin näkyvä tien varrella sijaitsevassa peltomaisemassa ja myös järvimaisemassa. Vähemmän näkyvässä maisemassa ihmisten suhtautuminen hankkeeseen tulisi olemaan todennäköisesti myönteisempi.

Alueen haltijan tulee ottaa huomioon hukkakauran torjunnasta annetun lain 185/2002 4 § torjuntavelvollisuus: Viljelmän tai sen läheisyydessä sijaitsevien alueiden haltijoiden on huolehdittava sellaisten toimenpiteiden suorittamisesta, joilla estetään hukkakauran esiintyminen ja leviäminen. Kunnan ylläpitämä hukkakaurarekisteri on julkinen rekisteri. Tiedot hukkakaura-alueista saa kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselta.

Päätös

Hyväksyttiin.

14 Kuopion kulttuurihistoriallinen museo

7.3.2025

Vastuumuseo lausuu asiasta arkeologisen kulttuuriperinnön, rakennetun ympäristön ja maiseman osalta.

Rakennetun ympäristön ja maiseman osalta vastuumuseolla ei ole huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta vastuumuseo toteaa, ettei suunnittelualueelta tunneta arkeologista kulttuuriperintöä ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on tuotu esille lähialueen tunnetut arkeologiset kohteet. Suunnittelualue on sisältynyt vuonna 2003 toteutettuun inventointiin (Iisalmen kaupungin Kilpijärven, Iso-li-veden, Keskimmäinen ja Tismiö järvien, Poroveden pohjoisrannan alueiden muinaisjäännösinventointi, Mikroliitti Oy), tässä inventoinnissa ei kuitenkaan ole huomioitu historiallisen ajan kohteita. Historiallisten karttojen kuten 1700- ja 1800-lukujen pitäjänkarttoihin ei suunnittelualueelle ole merkitty asutusta. Suunnittelualue on inventoitu myös vuonna 2022, jolloin inventoitiin alueella kulkeva voimajohtoreitti (Peltomäki-Tervakorpi voimajohtoreitin arkeologinen inventointi, Heilu Oy). Inventointiajankohtana pellot olivat kuitenkin viljelyksessä eikä inventointialue kattanut kokonaan nyt kyseessä olevaa suunnittelualueutta.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa todetaan, että suunnittelualueella toteutetaan kaavatyön yhteydessä arkeologinen inventointi. Myös vastuumuseon kanta on, että alueella on tehtävä arkeologinen inventointi. Vastuumuseon käsityksen mukaan alueen arkeologinen potentiaali on nimenomaan esihistoriallisen ajan kohteissa, mutta historiallisen ajan kohteita ei voida sulkea kokonaan pois. Suunnittelualue on pääasiassa peltoa, joten inventointi on toteutettava heti keväällä kyntämisen jälkeen ja ennen kylvöä, jolloin peltopoiminnalla voidaan havaita mahdolliset merkit esihistoriallisesta toiminnasta. Erityistä huomiota inventoinnissa on kiinnitettävä itäisimmän palstan metsäiseen osaan, minkä lisäksi on huomioitava osa-alueen läpi kulkeva Pohjoislamasta Pohjoislahteen laskevaan puro ja sen reunat. Inventoinnin tulosten perusteella arvioidaan hankkeen vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön.

Inventoinnin ja sen raportoinnin tulee noudattaa Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita ja muita Museoviraston antamia ohjeita. Tutkimusraportti

tulee lähettää tarkastettavaksi alueelliseen vastuumuseoon ja sen mukana tulee lähettää arkeologisten kohteiden tiedot paikkatietomuodossa.

15 Pohjois-Savon pelastuslaitos 7.3.2025

Pelastusviranomainen pyytää huomioitavan pelastuslaitoksen mahdollinen logistiikka raskailla ajoneuvoilla.

Pelastusviranomainen pyytää huomioitavan riittävä veden saanti pelastuslaitokselle mahdollisen sammutus- tai muun tehtävän yhteydessä, jossa veden saanti on pystyttävä turvaamaan.

Pelastusviranomainen pyytää huomioitavan hulevesien (Mahdolliset sammutusvedet) talteen otto järjestettävän hulevesialtain.

Pelastusviranomainen puoltaa suunnitelmaa.

16 Suomen metsäkeskus 7.3.2025

Suomen metsäkeskus (myöhemmin Metsäkeskus) on itsenäisenä julkisoikeudellisena laitoksena metsien kestävää hoitoa ja käyttöä sekä niiden monimuotoisuuden säilyttämistä ja metsiin perustuvien elinkeinojen edistämistä koskevia tehtäviä hoitava koko maan kattava kehittämis- ja toimeenpano-organisaatio. Metsäkeskuksen tehtävänä on metsiin perustuvien elinkeinojen edistäminen, metsiä koskevan lainsäädännön toimeenpano ja metsätietoihin liittyvien tehtävien hoitaminen.

Metsäkeskus on maa- ja metsätalousministeriön strategisessa ja tulosohejauksessa sekä sen valvonnan alainen. Metsäkeskus tarkastelee kokonaisuutta metsälain valvonnan ja kestäväan metsätalouteen perustuvien elinkeinojen edistämisen näkökulmasta. Metsäkeskus kiinnittää lausunnossaan huomiota myös hankkeen ympäristövaikutuksiin. Metsäkeskuksen lausunnon näkökulmana on kaavahankkeen aiheuttama muutos alueen maankäytössä.

Valmistelussa on hyvä huomioida, että metsälakia (1093/1996) sovelletaan yleiskaavan maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitetuilla alueilla. Yleiskaavan muilla alueilla metsälaki ei ole voimassa. Metsälaki velvoittaa noudattamaan luonnonsuojelulain (1096/1996), vesilain (587/2011),

ympäristönsuojelulain (527/2014) ja muinaismuistolain (295/1963) säädöksiä. Kun metsälakia ei sovelleta, vaikuttaa se myös muiden metsänkäyttöä ohjaavien lakien voimassaoloon, kuten lakiin metsätalouden määräämäisestä kannustejärjestelmästä (71/2023) (metka) ja lakiin metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) (metsätuholaki). Nämä lait ovat riippuvaisia metsälain soveltamisesta. Suomen metsäkeskus valvoo metsälainsäädännön noudattamista.

Alueilla, joilla metsälakia sovelletaan, metsälaki ohjaa metsien hoitoa ja käyttöä. Metsälain ohella metsien käyttöä säätelevät myös metsälain nojalla annettu valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä. Myös ympäristölainsäädännöllä on vaikutuksia metsätalouteen. Metsälaki asettaa metsien hoidolle ja käytölle vähimmäisvaatimukset. Vähimmäisvaatimuksissa säädetään muun muassa puun korjuusta, metsän uudistamisesta ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisesta.

Huomioita osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS)

Alueen metsänomistajien osallistaminen kaavaprosessiin tulee varmistaa esimerkiksi erillisellä tiedottamisella maanomistajille. Huomioitavaa on, että kaikki maanomistajat eivät välttämättä asu kaavan vaikutusalueella. On hyvä, että osallisiin on erikseen mainittu sekä alueella asuvat ja työskentelevät ihmiset sekä maanomistajat.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmissa tulee Metsäkeskuksen näkemyksen mukaan kiinnittää huomiota myös siihen, miten kaavan metsätalousvaikutukset on tarkoitus arvioida. Metsäkeskus näkee, että on tärkeää, että osallistumis- ja arviointisuunnitelma sisältää myös kaavan metsätalousvaikutusten kokonaisvaltaisen arvioinnin, joka käsittää luontoarvojen lisäksi vaikutukset myös metsien talouskäyttöön.

Metsäkeskus muistuttaa sen avoimesta metsävara- ja luontotiedosta, joka on jatkossakin vapaasti hyödynnettävissä vaikutusten arviointiin. Metsäkeskuksella on tietojärjestelmässään metsänomistajien yhteystiedot ja kattava metsä- ja luontotieto.

Suomen metsäkeskuksen metsävaratieto on avointa aineistoa ja hyödynnettävissä valmistelutyössä. Metsäkeskukselle voi tehdä tietopyyntöjä suunnittelutyön tueksi, josta on hyötyä esimerkiksi metsänomistajien tavoittamisessa ja luontokartoituksissa. Lisätietoa Metsäkeskuksen verkkosivuilta:

<https://www.metsakeskus.fi/fi/asiointi>

Lausuntoja pyydettiin myös Ylä-Savon Vesi Oy:ltä, Iisalmen riistanhoitoyhdistys ry:ltä, MTK Iisalmelta, Iisalmen kyläneuvostolta, Viitaan kylätoimikunnalta, Koukunjoen Erä ry:ltä, Viitaan Eräpojat ry:ltä, Iisalmen Seudun yrittäjänaiset ry:ltä, nuorisoneuvostolta ja vammaisneuvostolta. Lausuntoja ei ole saatu 12.3.2025 mennessä.